

Akutní zánět středního ucha u dětí

Akutní zánět středního ucha (lat. *otitis media acuta*) je jednou z častých nemocí u dětí, především u kojenců. Jedná se o virové či bakteriální onemocnění, které způsobuje bolestivý zánět sliznice středního ucha. V mnoha případech jde původně o rýmu vyvolanou virem, po které následuje bakteriální infekce. Akutní zánět středního ucha se vyznačuje náhlým a silným nástupem onemocnění, které však rychle ustoupí.

Nejvyšší četnost je ve věkové skupině 6–12 let. Během 1. roku věku až 40 % všech dětí prodělá minimálně jeden zánět středního ucha, ve dvou letech je to již 70 % dětí. Každé páté dítě prodělá tři nebo více zánětů středního ucha. Nemoc se vyskytuje především v zimě, ojediněle i v létě. Akutní zánět středního ucha je sice velmi bolestivý, při správné léčbě se však vyléčí většinou rychle a bez komplikací.

Jaké příznaky se mohou vyskytnout?

Rodiče u dítěte často pozorují neklid, poruchy spánku, silný křik, citlivost na dotek, dále se mohou vyskytnout bolesti hlavy a břicha, nechutenství a zvracení, občas stoupne i teplota. Relativně typickým příznakem je bolest ucha; objevuje se však asi jen u poloviny dětí, které onemocní akutním zánětem středního ucha. Zřetelným upozorněním na zánět středního ucha je sice náhlá ztráta sluchu zároveň s infekcí dýchacích cest, avšak u malých dětí, které se ještě nedokážou jasně vyjádřit, nelze tento příznak snadno rozpoznat. U kojenců je průvodním příznakem zánětu středního ucha průjem. Někdy dochází po relativně nenápadných příznacích onemocnění k náhlému výtoku hnisu ze zvukovodu (výtok z ucha).

Na akutní zánět středního ucha lze usuzovat na základě bolesti, začervenání, zahřátí a napuchnutí kůže nebo sliznice. Nabobtná-li zvukovod (Eustachova trubice) spojující střední ucho s hltanem, nemohou tekutiny a hlen odtékat a nakupí se ve středním uchu. Je-li tlak v uchu příliš velký, může se vytvořit

trhlina na ušním bubínku a zánětlivá tekutina vytéká ven. Tato trhlina v ušním bubínku obvykle bez problémů zaroste.

Jak se stanoví diagnóza?

Akutní zánět středního ucha je většinou provázen typickými obtížemi. Lékař stanoví diagnózu pomocí otoskopie, což je vyšetření ušního bubínku nástrojem zvaným otoskop. Diagnózu lze často potvrdit pouze vyšetřeními pomocí speciálních nástrojů, jako je např. tympanometr.

Jako probíhá léčba?

Při léčbě akutního zánětu středního ucha sleduje lékař následující cíle:

- zmírnění bolesti v akutní fázi – nasazují se bolest tlumící a protizánětlivé léky (tabletky, sirupy nebo čípky); bolest tlumící ušní kapky nemají zaručený efekt;
- odeznění obtíží (nahromadění tekutiny ve středním uchu);
- obnova normální schopnosti slyšet;
- předejít rozvoji onemocnění do chronického zánětu středního ucha.

Poznámka: Zpravidla není nutné okamžitě zahájit léčbu antibiotiky.

Bolesti po několika hodinách obvykle ustoupí samy od sebe. To ovšem nevylučuje zánět středního ucha. Proto by měl pacienta v každém případě vyšetřit následující den ušní lékař. U mnoha dětí se zánět středního ucha vyléčí během několika dní bez jakékoli léčby. Při silnějších potížích a diagnostikovaném hnisavém zánětu středního ucha je však potřeba nasadit antibiotickou léčbu.

Nosní kapky na uvolnění nosu mohou být aplikovány několik dní, protože usnadňují nádech nosem (má-li dítě zároveň rýmu) a tím mohou zlepšit kvalitu spánku. Pomoci může i vyšší polštář.

Na koho se mohu obrátit?

Vyšetřit bubínek dítěte pomocí otoskopie a stanovit tak diagnózu může většinou dětský lékař. V komplikovanějších nebo nejasných případech by mělo být nemocné dítě odesláno ke specialistovi na ORL, který má k dispozici lepší technické vybavení (jako např. tympanometr, kterým může změřit pohyblivost bubínku).